

Psychotherapie als medische techniek is één der jongste takken van de geneeskunde. Het gaat daarom niet aan het feit, dat de prognose moeilijk is, voor te stellen als bewijs, dat hier ook verder niets te bereiken zou zijn. Ook lijkt de uitspraak mij niet geoorloofd, dat de verdieping van psychologisch inzicht door FREUD „ook in de handen van de hiertoe het meest bevoegden de genezingskansen niet noemenswaard heeft vergroot." Het moge zijn, dat prof. CARP zelf deze teleurstellende ervaring heeft opgedaan, maar ik moet daar dan de eigen ervaring tegenover stellen, dat het juiste gebruik van psychoanalytisch inzicht zeer belangrijk kan bijdragen tot genezing van patiënten. Dezen indruk heb ik ook onlangs van verschillende collega's gekregen, toen ik in opdracht van dit *Tijdschrift* de resultaten van de psychoanalytische behandeling heb nagegaan. Ik hoop, dat prof. CARP het zich niet gemakkelijk zal maken door deze tegengestelde opvattingen als zelfbedrog, als „mislukte verdringing van insufficiëntiegevoelens" te kenschetsen.

In het artikel wordt gesproken over „het vooralsnog volkomen duistere vraagstuk der indicatiestelling." Zeker is dit een vraagstuk, dat de psychotherapie bemoeilijkt en de resultaten onoverzichtelijker maakt. Verschillende vormen van psychotherapie hebben naast elkaar recht van bestaan. Ik kan ook aan prof. CARP toegeven, dat de persoonlijke aanleg bij de voorkeur voor een bepaalde techniek van invloed is. Zelf heb ik ook herhaaldelijk gewezen op den invloed van de levensbeschouwing in de psychotherapie. Juist omdat ik deze factoren erken, meen ik het recht te hebben prof. CARP te verwijten, dat hij zich schuldig maakt aan een schromelijke overdrijving, wanneer hij de verschillende technieken en de verschillende wetenschappelijke opvattingen geheel uit verschillen in levenshouding bij de psychotherapeuten wil verklaren. Ik verklaar het naast elkaar bestaan van verschillende vormen van psychotherapie in de eerste plaats uit het feit, dat men in bepaalde gevallen daarmee resultaten kan bereiken. Net als de geneeskunde in het algemeen oorspronkelijk is uitgegaan van praktische maatregelen, die dan steeds meer critisch werden getoetst, zoo moet ook de psychotherapie alle bestaande gunstige psychische werkingen trachten te begrijpen om daaruit een wetenschappelijk gebaseerde geneeskunde op te bouwen. Een medische psychologie, die den arts leiding kan geven en die geen bepaalde levensbeschouwing vooropstelt, lijkt mij zeker mogelijk. Ook geloof ik, dat het op den duur van dit inzicht uit steeds beter mogelijk zal blijken, indicatie en prognose voor een bepaalden vorm van psychotherapie aan te geven. De levensbeschouwing van arts en patiënt zullen bij deze beoordeeling wel eens een factor vormen en in sommige gevallen zelfs een factor van beteekenis, maar er bestaat geen reden om dezen factor als alles overheerschend voorop te stellen.

Voor iederen medicus kan de „kleine psychotherapie" van onschatbaar nut zijn. Dat de „grootte psychotherapie" vele inzichten verschaft, die hem daarbij kunnen voorlichten, wordt steeds meer ingezien. Het is echter niet juist de meening te verkondigen, dat hierin het eenige nut gelegen zou zijn en dat deze moeilijke en moeilijke behandelingen practisch geen resultaten zouden opleveren..

Amsterdam, 28 Februari 1938.

J. H. VAN DER HOOP.

II

Vele psychotherapeuten zullen aanvankelijk verheugd zijn geweest, toen zij in het nummer van 26 Februari zagen, dat een clinische les aan de psychotherapie was gewijd. Het *Tijdschrift* bevat — deels ook door verzuim der psychotherapeuten — zelden iets over dit onderwerp, en aan de hoogeschole kon tot voor kort op dit gebied ook al geen kennis worden verworven. Doch spoedig moet de vreugde wel in teleurstelling zijn verkeerd.

De ondervinding van vele psychotherapeuten is geheel anders dan de door prof. CARP geschetste. Misschien biedt de spreekkamer-practijk betere kansen van slagen dan het werk in policlinisch verband van een academische kliniek. Maar waarom maakt prof. CARP dan alleen gebruik van policlinische ervaring?

Waarom niet ook getallen vermeld uit de in een voetnoot genoemde verslagen der psycho-analytische polycliniek te Berlijn en te Chicago? 1)

Ik moge ook herinneren aan VAN DER HOOP's voortreffelijk artikel in het nummer van 8 Januari. Het zou jammer zijn als de invloed hiervan bij den minder critischen lezer door een later artikel werd te niet gedaan. Want er zijn nog vele practici, die zich op dit gebied nog geen op ervaring en studie berustende eigen meening hebben verworven. En als nu prof. CARP de meening doet ontstaan, dat de huisarts het eigenlijk wèl zoo goed kan als de specialist op psychotherapeutisch gebied, zou in gevallen, die slechts *lege artis* met goed gevolg kunnen worden behandeld, wel eens ernstig verzuim kunnen plaats hebben.

Amsterdam, 28 Februari 1938.

J. TAS.

BRIEFWISSELING.

Het adres van coll. D. M. VAN LONDEN is: Eendrachtsweg 69, Rotterdam.
REDACTIE.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

KAAPSTAD. — Een model ziekenhuis. *The Star* van 29 Januari geeft een geestdriftige beschrijving van het ziekenhuis, dat den 31sten Januari door den Gouverneur-Generaal der Kaap-Kolonie te Groote Schuur zou worden geopend. Het heeft 1 miljoen P.St. gekost, waarvan de helft door bijdragen van de bevolking is bijeengebracht; 150000 P.St. hiervan zijn aan de uitrusting besteed. Door eigen waterreservoirs en electriche batterijen kan het ziekenhuis het in geval van nood zonder de waterleiding en den stroom van Kaapstad stellen. Het telt 900 bedden voor de patiënten, 17 operatiekamers, welke geen witte, maar zachtgrijze en groene wanden hebben. De kinderzalen zijn met Afrikaansche sprookjes beschilderd. Elke patiënt beschikt over een electriche schelletje, een knopje om de „radio” aan te sluiten en een koptelefoon. Het ziekenhuis herbergt voorts 300 zusters, en de keukens bereiden dagelijks drie maal 1000 maaltijden.

LONDEN. — Wilsbeschikking bij aphasie. Bij de bespreking van de moeilijkheden, die het kan opleveren, als een lijder aan aphasie zijn testament wil maken, brengt dr. MACDONALD CRITCHLEY (*Practitioner*, Febr., gecit. in *Lancel*, 19 Febr.) in herinnering een voorval in 1900. Een dame, die niet in staat was, door woorden uit te drukken, wat zij wenschte, kreeg een aantal kaarten in handen, waarop de namen harer erfgenamen waren geplaatst. Haar advocaat had kaarten met de namen harer bezittingen, hij speelde telkens een kaart uit, en dan wierp de dame de kaart er op, met den naam van den met de uitgespeelde bezitting begunstigde. Op dezelfde wijze werd de executeur gekozen.

— Het doorprikken van oorlelletjes. In een groote juwelierszaak te Londen had een dame zich de oorlelletjes laten doorprikken; dat gebeurde in die zaak drie maal per week. Dezen ééne keer had de operatie de vorming van een klierabsces aan de hals ten gevolge. De eigenares van het absces sprak de firma in rechten aan, maar de persoon, die de bewerking had verricht, kon aantonen, dat hij handen en instrument behoorlijk had ontsmet, en de deskundige getuigen bevestigden dit. De rechtbank wees den eisch der dame af. Ware het haar wensch geweest, volgens de eischen der chirurgie te worden behandeld, dan had zij zich

1) Belangstellenden kunnen de gegevens onder andere vinden in *Zehn Jahre Berl. psychoanalyt. Institut* (Internat. psychoanalyt. Verslag, Wien 1930); in *Berichte über die Berlin. psychoanalyt. Poliklinik* (Internat. Ztschr. f. Psychoanalyse, VIII, 1922, blz. 306 en X. 1924, blz. 229). Ook in het pas verschenen *Five-Year Report* van het Instit. for psychoanalysis, Chicago, 43 East Ohlostreet.